

17.02.02

(אף כאן מכשיר למעלה) 16b → (משנה ב') 15b

1. ולקח הפהו מים קדשים בכלי חרש ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הפהו ונתן אל המים: במדבר ה, יז
 2. וצוה הפהו ושחט את הצפור האחת אל כלי חרש על מים חיים: ויקרא יד, ה
 3. ואיש איש מבני ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל ושפך את דמו וכסהו בעפר: ויקרא יז, יג
 4. כל ימי נדר נזרו מער לא יעבר על ראשו עד מלאת הימים אשר יזיר לה' קדש יהיה גדל פרע שער ראשו: במדבר ו, ה
 5. כי יקח איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו: דברים כד, א
 6. והיה ביום השביעי יגלה את כל שעריו ואת ראשו ואת זקנו ואת גבת עיניו ואת כל שעריו יגלה אתם בדם הצפר השחוט והחיים והזה אל הבית שבע פעמים: ויקרא יד, ט
 7. ולקח את עץ הארז ואת האזב ואת שני התולעת ואת הצפר החיה וטבל אתם בדם הצפר השחוט והחיים והזה אל הבית שבע פעמים: ויקרא יד, טא
 8. וצוה הפהו ושחט את הצפור האחת אל כלי חרש על מים חיים: ויקרא יד, ה
 9. ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי: במדבר יט, יז

I 'ב' preparation of water with dirt

a the כהן brings in an earthenware pot...

i ישמעאל ר': must be new pot, as per analogy of כלי חרש from מצורע (vv. 1-2)

1 source: מצורע requires new vessel as per internal comparison with מים חיים

2 Note: ישמעאל ר', following comparison completely, requires מים חיים for the water (not from basin)

(a) Objection: if so, he should also require hyssop, cedar etc. as used for מצורע

(i) Defense: v. 1 refers to a כלי חרס, to wit – the one already referred to (v. 2)

ii רבנן (who disagree with ישמעאל ר' and allow for a used pot) agree that if it has become blackened – invalid

1 reason: parallel to "water" – must still be in its original state

(a) question: if it was blackened and then refired and cleaned – is it now valid?

(i) Argument: do we say that once it is rejected, that is permanent or can it be restored?

1. Attempt: appurtenances of מצורע (e.g. hyssop,) if thrown over back – can never be used for מצורע –

2. Rejection: in that case, they'd be physically damaged and therefore unusable

b ...and puts ½ לוג of water from the basin (in the עזרה)

i dissent: יהודה ר' – ¼ of a לוג (see below – just as he maintains that we have less written, so we have less water)

c He walks into the מקדש and turns to his right

i Reason: all turns should be to the right

d There was a marble tile, 1 אמה square, which had a ring in it; he would lift it up and take dirt from beneath it...

i It must be taken from inside, as per v. 1

1 Dissent: ברייתא teaches that it is prepared outside and brought in - since it says בקרקע (not מקרקע)

2 Further dissent: יהודה ר' understand בקרקע as expanding to include גבעון, נוב, and בית המקדש

3 Supporting first position: איסי בן מנחם – no need to expand to include those, ק"ו from טומאת הגוף to טומאת איש

(a) Rather: used to teach that it must be taken from the dirt of the משכן

ii Question: may he use ashes if there is not dirt there?

1 Note: עפר::אפר ב"ה; עפר::אפר ב"ש would answer in the negative; they never read עפר::אפר ב"ה

(a) Arguments: perhaps בקרקע only allows for dirt; or perhaps it is there for איסי vs. איסי

(b) Suggested answer: ברייתא lists 3 cases where הלכה "trumps" מקרא (and doesn't list our "dirt")

(i) v. 3: כיסוי הדם may be done with anything

(ii) v. 4: any hair-cutting is banned to זייר

(iii) v. 5: any item may be used as the "canvas" of a ט

(c) rejection: that list is incomplete, as it left off the complete shaving of a מצורע, who should, by virtue of the

וכלל used at v. 6, leave unexposed hair (e.g. armpits) unshaved; הלכה → completely shaved

(i) block: perhaps the absence of מצורע is due to it being רבנן or an addition to (not uprooting of) the text

(ii) block ברייתא authored by ישמעאל ר' who uses כלל ופרט and wouldn't obligate מצורע to shave "כדלעת"

1. however: rule of "דלעת" is ר"ע – (ריבוי ומיעוט) → complete shaving (except nose-hairs)

2 solution: if there is no dirt, you may bring rot, but not ashes (rot is properly called עפר)

e ...and put it in the water so that it is seen there as per v. 1

i there are 3 things that must be seen – the dirt (here), the ashes (פרה אדומה) and the spittle (חליצה)

1 ישמעאל ר': also the blood on the water (מצורע's purification) as per reconciliation of v. 7)

(a) dissent: רבנן use verse differently, to teach that they must be mixed (ר"י infers from v. 8)

(b) Note: the kind of bird used for מצורע will never have too much or too little blood for mixing with water

ii If the dirt came first- invalid; ר"ש validates

1 Argument for validation: comparison with פרה אדומה (unusual wording of עפר in v. 9)

2 Counter: פרה אדומה also doesn't allow for flexibility; water must be first as the מכשיר is always put on top